Rachunek Macierzowy Program 2: Algorytmy eliminacji Gaussa i LU

Paulina Dziwak, Karol Markowicz

Zadanie 1. "Algorytm eliminacji Gaussa"

Algorytm eliminacji Gaussa jest jednym z najpopularniejszych sposobów rozwiązywania układów równań liniowych. Polega on na przekształcaniu macierzy współczynników równań liniowych poprzez kombinacje linowych wierszy w celu wyeliminowania zmiennych, aż do uzyskania macierzy trójkątnej górnej lub dolnej, która jest łatwa do rozwiązania za pomocą metody substytucji wstecznej lub do przodu.

Pseudokod:

Kod:

Wynik programu dla macierzy o wymiarze 9: Input:

```
A matrix:
```

```
9.499585762798151 - 9.236741620224073 \ 7.925359286205563 - 1.763103342568261 \ 5.048543142086396 \ 5.514493425045439 \ 2.7127591052278035 \ 8.452496711192769 - 4.660362382081395 \ 9.827473817825716 \ 3.946815968313393 \ 9.925907187765993 \ 2.7602265115469784 - 7.220661205054471 \ 7.557330209617881 \ 7.250386459454166 - 1.553846916433411 - 8.59443981436717 \ 8.86220054785084 \ 9.414745156392978 - 5.016374410024936 - 5.042138663741367 - 6.3311077810291465 \ 8.972467350305664 - 4.132291439593418 \ 5.530104730745329 - 9.985339415527417 \ 3.484867819894168 \ 5.26783739524322 - 3.0917724688617465 \ 6.99633150695988 - 9.364618635483687 - 8.642192310797643 \ 2.738587255867868 \ 7.15997628182858 \ 0.4628587532672519 \ - 8.200288474060788 \ 4.972356519830845 - 5.434651396955852 \ 0.8375274064960898 - 9.071664223582736 \ 4.031893763962289 - 8.090515646994316 \ 5.604053173354718 \ 4.764555383639809 \ - 6.741711513701891 \ 6.988394192735331 \ 8.74192868545034 \ 2.193298689774622 - 8.062429585576629 - 8.704689454368799 \ 2.444180652477659 \ 8.473686163164153 - 6.433649855839154
```

 $-8.3015168743427 - 7.808815321141031 \ 0.7059707639378026 - 0.9940655578130162 \ 9.911045294696539 - 2.302849539073824 - 6.038045066722832 \ 7.78724787015441 - 6.139989047067886 \\ 5.032619692151252 - 8.5074278413499 - 4.932826332705044 - 9.919016663403477 - 7.722895744582832 - 7.241635967505886 \ 6.600202119467923 \ 6.909698185977547 \ 8.73177020329851 \\ -1.0143898067281256 - 0.42244204770360483 - 5.488949125405118 \ 6.022860905136081 \ 7.532905635654114 \\ 3.29926574009788 - 0.31921692704107585 - 1.647678930955479 \ 3.5599977984861386$

b vector:

 $2.526445051854026 - 7.151291589725126 \ 1.952439180001642 \ 0.5846994333908562 \ 6.300119571830326 \ 6.629258001144493 \ 9.979914282339035 \ 7.143442882169541 - 8.902467950800188$

Output:

A matrix [After gaussian elimination]:

 $1.0\,\,-0.9723309890412889\,\,0.834284723997387\,\,-0.1855979183295388\,\,0.5314487671512239\,\,0.5804983041093275\,\,0.28556604182167483\,\,0.8897752936021752\,\,-0.49058585273603145$

 $0.0\ 1.0\ 0.12790313724935698\ 0.3395095877513512\ -0.9215757680757755\ 0.13719797866597924\ 0.3291268549375493\ -0.7626874242882784\ -0.27944866475476987$

 $0.0\ 0.0\ 1.0\ 0.6468533330562666\ -0.3789473685996448\ -0.09201076889252033\ 0.856042186776022\ -0.7744695136160389\ 0.04068446057074917$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ -0.6377988338621525\ -1.3446597565097025\ 0.5351824763297921\ 0.5545278376255233\ 0.524740004441428$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ -1.1275884652419472\ 0.7989138935638528\ -1.7000868546480565\ -0.035816250313825106$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ 0.013147387222021833\ -1.2156496362442881\ 0.3031684753928081$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ -2.946361742595594\ 2.372295894264979$

0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 -3.552713678800501E-15 1.0 -4.981665274592852

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.7763568394002505E-15\ 1.0$

b vector [After gaussian elimination]:

 $0.2659531810058472 - 0.7232017136527192 - 0.8586466574343429 - 0.019748858163851676 - 1.0690208332121143 - 0.8479888042085357 - 2.0766383360684313 \ 0.9542657745217425 - 0.13514066127644073$

Solution:

 $-0.023573040790424674 -0.3975705518409805\ 0.27013065063376746 -0.45061492940659387\ -0.36566797686892705 -0.4531712007840293\ -0.9279985034768234\ 0.2810402350553829\ -0.13514066127644073$

Rozwiązanie z Matlaba:

<pre>>> eliminacja_gaussa A matrix [After gaussian elimination]:</pre>											
-	_		-	0 5344	0 5805	0 2056	0.0000	0.4005			
1.0000	-0.9723	0.8343	-0.1856	0.5314				-0.4906			
0	1.0000	0.1279									
0	0	1.0000	0.6469	-0.3789		0.8560					
0	0	0	1.0000	-0.6378	-1.3447	0.5352	0.5545	0.5247			
0	0	0	0	1.0000	-1.1276	0.7989	-1.7001	-0.0358			
0	0	0	0	0	1.0000	0.0131	-1.2156	0.3032			
0	0	0	0	0	0	1.0000	-2.9464	2.3723			
0	0	0	0	0	0	-0.0000	1.0000	-4.9817			
0	0	0	0	0	0	0	0.0000	1.0000			
b vector [Af	b vector [After gaussian elimination]:										
0.2660	-0.7232	-0.8586	-0.0197	-1.0690	-0.8480	-2.0766	0.9543	-0.1351			
Solution:											
-0.0236											
-0.3976											
0.2701											
-0.4506											
-0.3657											
-0.4532											
-0.9280											
0.2810											
-0.1351											

Rozwiązanie jest prawidłowe, aczkolwiek zauważalny jest problem z bardzo małymi wartościami które w matlabie są przedstawiane jako 0, a w programie jako bardzo mała

liczba. Problem ten wynika z obliczeń na bardzo małych wartościach i ograniczeń związanych z precyzją arytmetyki zmiennoprzecinkowej na komputerze.

Zadanie 2. "Algorytm eliminacji Gaussa z pivotingiem"

Algorytm eliminacji Gaussa z pivotingiem jest ulepszoną wersją podstawowego algorytmu eliminacji Gaussa. Pivoting polega na zmianie kolejności wierszy macierzy w celu uniknięcia dzielenia przez zero oraz minimalizacji błędów numerycznych.

Działanie tego algorytmu:

- 1) **Wybór pivotu:** W każdej iteracji eliminacji, wybierany jest pivot. Jest to element macierzy, który służy do wyeliminowania współczynników poniżej niego. W zwykłym przypadku, pivotem jest element na przekątnej lub poza nią o największej wartości bezwzględnej w danej kolumnie.
- 2) **Zamiana wierszy:** Jeśli pivot nie znajduje się na przekątnej, dokonuje się zamiany wierszy tak, aby pivot znalazł się na przekątnej. To zapobiega dzieleniu przez zero i minimalizuje błędy numeryczne.
- 3) **Eliminacja współczynników**: Po wyborze pivotu i, jeśli konieczne, zamianie wierszy, przeprowadzana jest eliminacja współczynników w danej kolumnie. Wiersze poniżej aktualnego pivotu są przekształcane w taki sposób, aby wyzerować elementy poniżej niego.
- 4) **Powtarzanie kroków:** Krok 1-3 jest powtarzany dla każdej kolumny macierzy, aż do uzyskania macierzy trójkątnej górnej lub dolnej.
- 5) **Rozwiązanie układu równań**: Po uzyskaniu macierzy trójkątnej, można łatwo znaleźć rozwiązania układu równań za pomocą metody substytucji wstecznej (dla macierzy trójkątnej górnej) lub substytucji do przodu (dla macierzy trójkątnej dolnej).

Pseudokod:

Kod

Wynik programu dla macierzy o wymiarze 9:

A matrix [After gaussian elimination]:

 $1.0\ 0.2037733997281862\ -0.8500809674265932\ -0.6167620680736758\ 0.5967860989141234\ -0.3614992971081078\ -0.5212294535317776\ 0.2124355103803917\ -0.14287365640981828$

 $0.0\ 1.0\ 0.01638790915030734\ 1.0104543164780004\ -0.028351005987258926\ -0.21473511924130836\ 1.6452594542268144\ -0.05244604211779072\ -0.4376717947298523$

 $0.0\ 0.0\ 1.0\ 2.176746078870957\ 2.486826504414561\ -2.017466865530107\ 3.438594046077781\ -4.614044684229588\ -0.6320380425305615$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ 0.8194861716021609\ -0.2805363807175816\ 1.0036303930512387\ -1.0170392884322002\ 0.012560142890155643$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ -0.2533327419058072\ 1.8947643071263778\ 1.4631482938642066$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ -0.3759202410154367\ -0.19858306312242122$

 $0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 0.0\ 1.0\ 0.3976495438671264$

0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 1.0

b vector [After gaussian elimination]:

 $0.21665457588484813\ 0.17642486972395705\ 1.821837263813264\ 0.5221573095550025\ 0.35003612609736356\ -1.0402376278605634\ 0.988971983070382\ -0.9258653092446084\ 1.634724120059884$

Solution:

 $-1.564383043193184\ 0.7734129234446838\ -2.674283027250514\ -1.176140801043726\ -0.8818862521672488\ -0.263399189098823\ 0.7211830580459433\ -1.575912609935011\ 1.634724120059884$

Rozwiązanie z Matlaba:

Rozwiązania są zgodne, a ponadto zauważalne jest zastępowanie bardzo małych wartości przez zera, zarówno w Javie, jak i w Matlabie.

Zadanie 3 "Algorytm LU faktoryzacji bez pivotingu"

Algorytm polega na stopniowym redukowaniu macierzy do postaci trójkątnej dolnej. W każdym kroku wykonuje się odejmowanie wielokrotności jednego wiersza od kolejnych wierszy w celu uzyskania zerowych wartości poniżej przekątnej. W porównaniu do algorytmów z pivotingiem, algorytm bez pivotingu jest mniej kosztowny obliczeniowo, co jest istotne w przypadku dużych macierzy.

Pseudokod:

```
Funkcja luDecomposition(A, U, L):

n = liczba_wierszy(A)

Dla każdego k od 0 do n-1:

Skopiuj elementy od k-tej kolumny do ostatniej kolumny macierzy A do k-tej kolumny macierzy U

Dla każdego i od k+1 do n-1:

Oblicz współczynnik L[i][k] jako A[i][k] / U[k][k]

Dla każdego j od k+1 do n-1:

Oblicz element A[i][j] jako A[i][j] - L[i][k] * U[k][j]

Dla każdego i od 0 do n-1:

Ustaw L[i][i] na 1
```

Kod

Wynik programu dla macierzy o wymiarze 9:

Input:

```
A matrix:
-8.34196522648791 7. 314885645946639 1.3956112936586464 -1.7123728019334106 8.305936838683522 -7.95377280427285 5.316754256250851 7.597985793359538 -3.3158779149780866
8.293268789132554 9.82844375668115 -6.9165770193657945 3.108004985911306 4.718572973967499 -4.745631785798974 9.067241825467896 1.3349528744747765 -4.746879865284283
3.304658130010152 -4.518978190740659 -0.8960446022352269 -2.9551137243294634 7.088745515483904 -4.11109817662505 -3.3940415770296717 -8.245781906952796 0.537423932494562
1.0265597244230875 1.615441030209654 -7.244872924323442 6.6848357888536196 0.84978849953316423 6.691983894980698 -0.4025851871079169 9.578141192898194 3.527811255560433
6.877010579926782 5.559307548955785 5.691916008376099 -5.453613084902509 -3.0897129784726403 -2.9424881746517713 7.004990927395053 0.5120987844202336 1.9854772542572867
3.7933091352829464 7.065571781018416 -1.4013139649910773 7.483292051960444 -2.195087951294099 -6.18109397950193 -1.479514976229537 -7.50543860720462 -9.095266302160628
-4.556049997512101 2.003305595215125 9.889399997125772 2.7435004124699324 5.2447727536488 2.1249727353495 2.3234997115393936 -2.8706080892366 9.914937881899123
-8.337188530003685 -6.559651547974672 0.8347229148897704 -1.0901594872117677 4.082775279790411 8.194736819589345 7.114028709829704 5.025278543650051 -0.7863366062489074

b vector:
-1.8006383470387952 3.2326077606394153 3.4440355809235465 -0.8743375728036562 -2.142042334698897 -4.275826144744743 -6.066902885044496 -7.118497217316713 -2.81422387265426
```

Output:

Rozwiązanie z Matlaba:

```
0.2323
                                                                                        1,0000
-8.3420
           7.3149
                      1.3956
                                -1.7124
                                            8.3059
                                                       -7.9538
                                                                  5.3168
                                                                                        -3.3159
                                                                                                          -1.5644
                                                                                        8.0434
                     -0.8674
                                -3.4802
                                           11.6093
                                                      -8.4615
                                                                  0.0729
                                                                             -4.3932
                                                                                       -1.5387
                                          -83.8282
                                                                            40.9115
                                                                  -2.3858
                                                                                       15.4079
                                                                                        -3.4535
                                                                 -1.8961
                                                                            14.1813
```

Macierze są zgodne.

Zadanie 4 "Algorytm LU z pivotingiem"

Algorytm faktoryzacji LU z pivotingiem charakteryzuje się większą niezawodnością w porównaniu do standardowego algorytmu bez pivotingu, szczególnie w kontekście macierzy źle uwarunkowanych lub obciążonych dużymi błędami numerycznymi. Dzięki zastosowaniu pivotingu minimalizuje się ryzyko wystąpienia błędów numerycznych, co przekłada się na poprawę stabilności obliczeń.

Pseudokod:

```
Funkcja luDecompositionWithPivoting(A, U, L, P):
    n = liczba wierszy(A)
    Dla każdego k od 0 do n-1:
        maxRowIndex = k
        maxVal = wartość_bezwzględna(A[k][k])
        Dla każdego i od k+1 do n-1:
            Jeśli wartość_bezwzględna(A[i][k]) > maxVal:
                maxVal = wartość_bezwzględna(A[i][k])
                maxRowIndex = i
        Jeśli maxRowIndex != k:
            Zamień wiersze k i maxRowIndex w macierzach A i P
            Dla każdego i od 0 do k-1:
                temp = L[k][i]
                L[k][i] = L[maxRowIndex][i]
                L[maxRowIndex][i] = temp
        Skopiuj elementy od k-tej kolumny do ostatniej kolumny macierzy A do
k-tej kolumny macierzy U
        Dla każdego i od k+1 do n-1:
            Oblicz współczynnik L[i][k] jako A[i][k] / A[k][k]
            Dla każdego j od k do n-1:
                Oblicz element A[i][j] jako A[i][j] - L[i][k] * U[k][j]
```

Kod:

Wynik programu dla macierzy o wymiarze 9: Input:

```
A mstrix:
-8.34960522048791 7.314885645946639 1.3956112936586464 -1.7123728019334106 8.305936838683522 -7.95377280427285 5.316754256250851 7.597985793359538 -3.3158779149780866
8.293268789132554 9.82844375668115 -6.9165770193657945 3.108604985911306 4.718572973967499 -4.745631785798974 9.067241825467896 1.3349528744747765 -4.746879865284285
3.394658130010152 -4.518978190740659 -0.8950440022352269 -2.9551137243294634 7.088745515483904 -4.11109817662505 -3.3940415770296717 -8.245781906752796 0.557423932494562
1.0265597244230875 1.615441030269654 -7.244872924323442 6.0048357888536199 0.8437849953316423 6.091958399806098 -0.4025851871679169 9.578141192898194 3.527811253506433
-9.88090904821329 -2.0146874217602003 8.40460633447599 6.0978058463625337 -9.003058053530453 5.7401677862785854 5.153343985452398 -2.10032885119468997 1.11277509977101023
6.8770105799767072 5.555930754897895 5.091910008378099 -5.655613084902509 -3.0897129784726403 -2.9424881746517733 7.08499992795959505 0.3120987894262935 1.9854772542572867
3.7933091352829464 7.065571781018416 -1.4013139649910773 7.483292051900444 -2.195087951294095 -6.18109397050193 -1.479514976229357 -7.505438007220462 -9.095266302166628
-4.556049907512161 2.083056559215125 9.88939699125272 2.743604124699324 5.244772753662088 2.129379247205243 -2.323499211523936 -2.870090869892356 9.914937481899123
-8.337188530003605 -6.559651547974672 0.8347229148897704 -1.0901594872117677 4.0827752797990411 8.194736819589345 7.114028709829704 5.025278543560051 -0.786336602489074

b vector:
-1.8006383470387952 3.2326077606304153 3.4404355809235465 -0.8743375728036362 -2.142042334698897 -4.275820144744743 -6.066902885044496 -7.118497217316713 -2.81422387265426
```

Output:

Rozwiazanie z Matlaba:

	ι								
Macierz L	:								$y = 9 \times 1$
1.000			9 0	0	0	0	0	0	-1.8006
0.843			9 0	0	0	0	0	0	4.7519
-0.695 -0.383				0	9	9	0	0	
0.460				1.0000	9	0	0	0 0	-0.0038
-0.103				-0.1339	1.0000	0	0	0	-4.8806
-0.334				0.7433	-0.9411	1.0000	0	0	-2.4738
-0.838	8 0.902	8 0.372	4 0.9911	0.0806	0.5312	0.9899	1.0000	0	
0.843	3 -0.539	2 -0.658	2 -0.6260	0.1942	0.2594	0.7073	0.9578	1.0000	-2.3341
Macierz U									-5.9363
-9.886	9 -2.014	7 8.404	7 6.0979	-5.9004	3.5741	5.1533	-2.1003	1.4126	-0.7646
	0 9.014	8 -5.695	7 -6.8574	13.2843	-10.9694	0.9687	9.3701	-4.5077	4.2255
		0 14.165		-13.3211	4.6031	10.1427	-5.2707	5.0472	4.2233
			13.8109	-8.2782	0.9627	-4.3309	-12.6941	-7.4731	
			9 0 9 0	11.6909 0	1.4172 10.1143	-10.3088 5.3692	-1.0349 14.0494	8.5105 12.3754	$x = 9 \times 1$
			9 9	0	0.1143	11.1205	5.6505	1.7009	
			9 9	0	0	0	-7.3156	-2.9091	-0.2423
	0	0	9 0	0	0	0	0	-9.0438	0.5986
Macierz P									0.3453
0	0 0	0	1 0	0 0	0				-0.7977
1	0 0		9 9	0 0	0				-0.4152
0	0 0		0 1	0 0	0				
0	0 0		0 0	1 0 1	0 0				0.2614
0	0 0		9 0	0 0	0				-0.6099
0	0 1		0 0	0 0	0				0.2903
0	1 0		0	0 0	0				
0	0 0	0	9 0	0 0					-0.4672

Wyniki są zgodne.